

Міністерство Аграрної політики України
Подільський державний аграрно-технічний університет
Інститут бізнесу і фінансів
Кафедра бухгалтерського обліку

ВОЛЬСЬКА ТАІСІЯ МИКОЛАЇВНА

Фінансова звітність
підприємства та її аудит
(на матеріалах СТОВ „Приворотське”
Кам’янець-Подільського району Хмельницької області)

Д и п л о м н а р о б о т а

Спеціальність 7. 050.106. ”Облік і аудит”

Допущено до захисту
завідувач кафедри бухгалтерського обліку
_____ **В.Д.Слободян**

Науковий керівник:

_____ **Семенишена Н.В.**

" _____ " _____ 2007р.

Кам’янець-Подільський
2007

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1.Теоретико-методологічні і правові аспекти складання та подання фінансової звітності.....	8
1.1. Сутність та класифікація звітності підприємств як завершальної стадії облікового процесу.....	8
1.2. Роль фінансової звітності в прийнятті економічних рішень.....	18
1.3. Вимоги до фінансової звітності та принципи її підготовки.....	23
Розділ 2. Загальна характеристика основних форм фінансової звітності	
СТОВ „Приворотське”.....	35
2.1. Коротка організаційно-економічна характеристика підприємства.....	35
2.2. Характеристика бухгалтерського балансу підприємства як основної форми фінансової звітності.....	46.
2.3. Характеристика звіту про фінансові результати.....	55
2.4. Характеристика звіту про рух грошових коштів.....	59
2.5. Характеристика звіту про власний капітал та приміток до річної фінансової звітності.....	64
2.6. Аудит фінансової звітності підприємств.....	70
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОЇ СФЕРИ.....	86
3.1. Автоматизація фінансової звітності.....	86
3.2. Особливості аудиту фінансової звітності в комп'ютерному середовищі.....	87
ВИСНОВКИ.....	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	104
Д О Д А Т К И.....	109

Вступ

Актуальність обраної теми дослідження.

Формування сучасної системи регулювання бухгалтерського обліку і звітності в нашій країні відбувається під активним впливом процесу поширення в світі міжнародних стандартів фінансової звітності - МСФЗ, розроблених Комітетом з міжнародним стандартам фінансової звітності - КМСФЗ (International Accounting Standard Committee - IASC).

Протягом останнього десятиліття було здійснено спробу змінити механізм економічних та правових відносин на основі розвитку відносин власності, застосування ринкових принципів в економіці та децентралізованого управління.

З цією метою кожне підприємство повинно розробити свою облікову політику, яка підпорядковується потребам менеджменту. Але, як правило, для прийняття ефективних управлінських рішень менеджери не обмежуються суто внутрішньою фінансовою інформацією, а порівнюють її з відповідними показниками підприємств-конкурентів чи партнерів по бізнесу. Тому закономірно виникла потреба в уніфікації вимог до фінансової інформації у рамках галузі, регіону, всієї країни. А утворення спільних підприємств і транснаціональних корпорацій, експорт капіталів, утворення та розвиток міжнародних фінансових ринків – інтенсивна економічна інтеграція – зумовила необхідність стандартизації бухгалтерського обліку уже на міжнародному рівні і вимагала відповідного стандартизованого інформаційного забезпечення.

Отже, на перше місце повертаються наукові підходи при оцінці надійності будь-якої фірми. Але думка стороннього експерта не завжди дасть вичерпну інформацію для ухвалення рішення. Тому, будь-який сучасний бізнесмен зобов'язаний володіти методами фінансового аналізу і вміти скласти й представити фінансову звітність (ФЗ) свого підприємства.

Одним з неодмінних вимог до бухгалтерської звітності в ринковій економіці є її відкритість для всіх зацікавлених користувачів. Розвиток ринкових відносин, міжнародні, господарські й фінансові зв'язки висунули в число актуальних питання

про вдосконалювання бухгалтерського обліку і звітності, наближенні їх змісту і методів до загальноприйнятих норм.

Звітність підприємства є логічним продовженням процедур фінансового обліку і являє собою систему показників, що характеризують майнове й фінансове становище організації на звітну дату.

Звітність виконує важливу функціональну роль у системі економічної інформації. Вона інтегрує інформацію всіх видів обліку й представляється у вигляді таблиць, зручних для сприйняття інформації об'єктами господарювання.

Розглянувши значення бухгалтерської звітності, як найважливіше джерело інформації про фінансовий стан підприємства для всіх користувачів можна сказати, що обрана тема дипломної роботи досить актуальна.

Основною метою і завданням дипломної роботи з питань методики складання фінансової звітності підприємства є вивчення економічної характеристики підприємства з відображенням механізму складання та представлення його фінансової звітності, розгляд внутрішніх і зовнішніх відносин господарюючого суб'єкта, виявлення його фінансового стану, платоспроможності і прибутковості.

Виходячи з поставлених цілей, можна сформулювати **основні завдання**:

- розглянути теорію та практику сучасної організації фінансової звітності в сільськогосподарських підприємствах;
- розглянути принципи сучасної техніки складання і аудиту фінансової звітності на підприємстві ;
- розглянути сучасні методи підготовки та аудиту фінансових звітів (в умовах комп'ютеризованої системи обліку)

Для вирішення перерахованих вище завдань була використана річна фінансова звітність досліджуваного підприємства за 2004, 2005, 2006 роки:

- Бухгалтерський баланс (форма № 1 по ОКУД),
- Звіт про фінансові результати (форма № 2 по ОКУД)
- Звіт про рух грошових коштів (форма № 3 по ОКУД)

- Звіт про власний капітал (форма № 4 по ОКУД) та приміток до річної фінансової звітності (форма № 5 по ОКУД)

Основними джерелами інформації при написанні дипломної роботи служили матеріали нормативних документів і інструкцій КМУ, Мінфіну України, науково-популярні статті періодичних видань, праці українських та російських вчених-економістів Н.М. Ткаченко, В.П. Завгородного, В.Я. Савченка, О.В. Єфімової, А.Д. Шеремета, Р.С. Сайфуліна, Стоянової Є.С. та багатьох інших.

Загальновідомо, що теорія добре пізнається тільки на практиці. Тому теоретичні аспекти будуть тісно переплітатися з практичним матеріалом.

Об'єктом дослідження є сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю СТОВ “Приворотське” Кам’янець-Подільського району Хмельницької області

Зміст дипломної роботи викладено на 103 сторінках машинописного тексту, дипломна робота містить 20 малюнків, 11 таблиць за період 2004-2006р.р. та представлено трьома розділами.

ВИСНОВКИ

В процесі роботи над темою дослідження були вивчені теоретичні аспекти формування фінансової звітності, розглянуто призначення та склад фінансової звітності підприємства, та дана характеристика кожної форми звітності.

Практична частина дипломної роботи містить організаційно-економічну характеристику підприємства СТОВ „Приворотське”, а також тут була дана оцінка системи обліку аналізованого підприємства і проаналізований порядок складання бухгалтерського балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів і звіту про власний капітал.

В третій частині розглянуті основні напрямки удосконалення складання фінансової звітності на досліджуваному підприємстві.

З проведеного дослідження можна зробити наступні висновки що:

- бухгалтерія та звітність виникли ще тоді, коли почалась цілеспрямована реєстрація фактів господарської діяльності, застосування нових методів, форм, прийомів в господарському обліку призвело до якісного зрушення появи балансу, найважливішої її форми;
- можна виділити два основних механізми які забезпечують зв'язок підприємства та ринка через фінансову звітність: стандарти фінансового обліку і звітність та аудиторська перевірка;
- побудова балансу, тобто його статей активу та пасиву спрямована на виявлення зв'язку між статтями, іншими словами його можна назвати функціональним балансом;
- під активами слід розуміти майнову масу котра повинна активно працювати та приносити прибуток;
- під пасивами слід розуміти джерела формування та призначення засобів;
- звіт “про фінансові результати” є англо-американською моделлю, в

основі побудови якої лежить концепція проданої продукції, в котру включають весь продаж за звітний рік;

- розрахунок фінансового результату діяльності товариства проводять у шість кроків визначення чистого доходу від реалізації продукції, розрахунок валового прибутку, визначення фінансового результату від операційної діяльності, розрахунок прибутку від звичайної діяльності до оподаткування, визначення прибутку від звичайної діяльності та визначення чистого прибутку звітного року;

- у звіті “про рух грошових коштів «відображаються надходження, втрата та нетто-зміни коштів вході господарської, фінансової та інвестиційної діяльності товариства за визначений період;

- власний капітал, це та частина в активах товариства, яка залишається після вирахування його зобов'язань. Цей підхід називають залишковим принципом визначення капіталу;

- комп'ютеризація бухгалтерського обліку будується на тих методологічних засадах, що і облік в умовах некомп'ютерних технологіях обробки інформації;

- під час складання звітності обліковці не дотримуються припущення про безперервність діяльності товариств, що також впливає на оцінку активів;

- звітність складається на підставі точних бухгалтерських даних, завжди існує ймовірність недостовірності даних;

- сучасні форми фінансової звітності в Україні зазнали досить суттєвих але переважно структурних змін.

Господарство є юридичною особою, здійснює свою діяльність щодо виробництва, реалізації сільськогосподарської продукції. Дослідження показують, що в даному господарстві є всі умови для ефективного господарювання, воно забезпечене майном виробничого призначення, є джерела формування запасів, но порівняно за останні роки досліджуване господарство стало краще працювати, проте фінансовий стан ще є не досить

стабільний. За досліджуваний період бухгалтерія господарства повністю перейшла на новий план рахунків і в своїй діяльності керується Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, що значно підвищує оперативність діяльності працівників бухгалтерії.

За даним товариством закріплено 871 га сільськогосподарських угідь, в тому числі 816 га ріллі. Проте товариство ще неефективно використовує свої можливості і в зв'язку з цим рівень рентабельності виробництва носить від'ємний характер разом з тим знижується й показник норми прибутку. За досліджуваний період СТОВ "Нігинське" отримувало збитки, тобто фінансовий результат діяльності носив від'ємний характер.

Господарство складає такі форми бухгалтерської звітності як баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал. В 2000 році підприємство розпочало складати фінансову звітність відповідно до П(С)БО та Нового Плану рахунків.

Бухгалтерський баланс є основою бухгалтерської звітності.

Аналізуючи дані балансу, ми зробили висновок, що на протязі трьох років в активній частині найбільшу питому вагу займають основні засоби. Майже відсутні грошові кошти на рахунках в банку та в касі, тому спостерігається збільшення поточних зобов'язань.

Звіт про фінансові результати – звіт, який відображає формування фінансових результатів від всіх видів діяльності досліджуваного господарства.

Нова форма звіту про фінансові результати має тільки три розділи, коли в старій було п'ять розділів.

Звіт про рух грошових коштів та Звіт про власний капітал - дві нові форми звітності, які до впровадження П(С)БО нашим господарством не заповнювались.

Звіт про рух грошових коштів складається для представлення користувачам правдивої інформації про зміни в грошових коштах та їх еквівалентах.

До складу власного капіталу в нашому господарстві входить статутний капітал, пайовий капітал, інший додатковий капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток) неоплачений капітал.

Отже, фінансова звітність є бухгалтерською звітністю, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Впровадження на практиці національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також нового Плану рахунків бухгалтерського обліку потребує докорінної перебудови всієї системи бухгалтерського обліку на підприємствах. Складність цього процесу зумовлюється недосконалістю окремих частин положень, їх узагальненим характером. Тому для правильного сприйняття показників фінансової звітності необхідно проводити роботу з удосконалення положень (стандартів) бухгалтерського обліку, насамперед за рахунок більшої конкретизації окремих його частин.

Більшу увагу потрібно приділити формам звітності - звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал, а також приміткам до фінансових звітів, тому що це нові форми звітності які раніше не складались.

Примітки до фінансових звітів повинні містити аналіз сум, показаних в основній частині балансу, звіті про фінансові результати, звіті про рух грошових коштів та звіті про власний капітал, а також іншу інформацію, необхідну для об'єктивного відображення фінансового стану підприємства.

У розділі "Облікова політика" у примітках до фінансових звітів потрібно надавати описати:

- 1) принципи оцінки статей звітності;

- 2) методи обліку щодо окремих статей звітності. При прийнятті рішення про необхідність розкриття певного аспекту облікової політики, підприємство повинне враховувати, чи допоможе розкриття користувачам інформації зрозуміти відображення операцій та подій наведених в звітах про результати діяльності та фінансовий стан. Серед аспектів облікової політики, які підприємство може розкрити в примітках до звітів може бути

інформація про: визнання доходів; принципи консолідації, включаючи дочірні, підприємства; об'єднання підприємств;

спільні підприємства; визначення та амортизацію матеріальних і нематеріальних активів; будівельні контракти; інвестиційну власність;

оренду; витрати на наукові дослідження та розробки; запаси; податки, включаючи реструктуризовані; витрати на оплату праці; визначення грошових коштів та їх еквівалентів; облік за умов інфляції.

Обов'язково в опублікованій фінансовій звітності або у примітках до неї потрібно розкрити наступну інформацію:

- 1) назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства (країну, де зареєстроване підприємство, адресу його офісу);
- 2) характеристику основної діяльності підприємства;
- 3) назву органу управління, у підпорядкуванні якого перебуває підприємство або назву його материнської (холдингової) компанії;
- 4) середню чисельність персоналу підприємства протягом звітного періоду.

Трансформація фінансової звітності у відповідності з міжнародними стандартами є актуальною для багатьох українських підприємств.

Останніми роками створено нові засоби інформаційних технологій, зокрема, OLAP, сховища даних, програмні агенти, котрі застосовуються як самостійно, так і в компонентах інформаційних систем. Безумовно, використання їх в інформаційних системах має комплексний характер, проте вони можуть розглядатись як окремі типи програмних засобів, право на розробку яких виборюють десятки найбільших фірм світу.

Таким чином, організація облікового процесу в умовах використання АРМУ можна охарактеризувати як ланцюжок взаємопов'язаних робочих місць. У цей ланцюжок включають робочі місця бухгалтерів і робочі місця працівників, пов'язаних з організацією бухгалтерського обліку.

Проаналізувавши результати фінансово-господарської діяльності СТОВ "Нігенське", організацію ведення бухгалтерського обліку, стан

комп'ютерного та програмного забезпечення, можна сказати, що необхідно придбання і впровадження комплексної системи автоматизації управління підприємством.

Як захід для удосконалювання процедури складання бухгалтерського балансу, а також усієї системи обліку запропоновано автоматизувати робочі місця бухгалтерів і застосування пакета програм „1С Бухгалтерія”.

Бухгалтерський облік бухгалтерська інформація в умовах автоматизованої обробки інформації використовується набагато ширше, ніж при ручній обробці даних.

Функції АРМБ полягають у виконанні наступних обліково-контрольних операцій:

- автоматизація документування первинної інформації;
- оперативне керування, контроль за наявністю і рухом матеріальних коштів;
- можливість автоматизованого складання форм фінансової звітності;
- видача необхідної інформації до друку або на екран дисплея по запиті.

Також у цій главі роботи представлені рекомендації з розробки фінансової політики :

- розробка облікової і податкової політики;
- вироблення кредитної політики підприємства;
- керування оборотними коштами, кредиторською і дебіторською заборгованістю;
- керування витратами, включаючи вибір амортизаційної політики;

При визначенні облікової політики у підприємства існує вибір, що стосується, головним чином, методів списання сировини і матеріалів виробництва, варіантів списання малоцінних предметів, методів оцінки незавершеного виробництва, можливості застосування прискореної амортизації, варіанти формування ремонтних і страхових фондів і т.д.

На підставі цих даних підприємство буде вирішувати питання про достатність власних оборотних коштів або про їхній недолік. В останньому випадку приймається рішення про залучення позикових засобів, прораховується ефективність різних варіантів.

Керування оборотними коштами, дебіторською заборгованістю, кредиторською заборгованістю, нарахуваннями й іншими засобами короткострокового фінансування (крім виробничих запасів), а також рішення питань по цих проблемах вимагає значної кількості часу, і на цьому напрямку найбільше яскраво виявляється основна проблема керування фінансами: вибір між рентабельністю й імовірністю неплатоспроможності (вартість активів підприємства стає менше його кредиторської заборгованості).

З метою керування витратами і вибору амортизаційної політики рекомендується використовувати дані фінансово-економічного аналізу, що дають первісне представлення про рівень витрат підприємства, а також рівня рентабельності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баканов М.І, Шеремет А.Д. Теорія економічного аналізу. - М.: Фінанси і статистика, 2000.- 416 с.
2. Бірюкова И.Д., Кодрянський А.В. Бухгалтерський облік в Україні. - К.: Урожай, 2003. – 265 с.
3. Богатко А.Н. Основи економічного аналізу. - М.: Фінанси і статистика, 1997.- 363 с.
4. Богдановська Л.А, Віногоров Г.Г. Методи фінансового аналізу..- Мінськ: Шк.,1997-363с.
5. Бруханський Р. Ф. Організація бухгалтерського обліку в умовах реструктуризації сільськогосподарських підприємств // Придніпровський науковий вісник. – 1998. – № 100 (167). С. 55-59.
6. Бруханський Р. Ф. Особливості концепції дивідендної політики сільськогосподарських підприємств // Наука молода. – 2003. – № 1. – 73-78.
7. Журавльов В.В. Савруков Н.Т. Аналіз господарсько-фінансової діяльності. - Чебоксари, 1999. – 135 с.
8. Завгородній В.П, Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю й аналізу. - К. : КНЕУ, 2000.
9. Завгородній В.П. Автоматизація бухгалтерського обліку, контролю, аналізу й аудита.- К.: "А.С.К." 2001.-763с.
10. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік в Україні. - 4 вид. К.:А.С.К.2001. – 848 с.
11. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік, контроль і аудит у системі керування підприємством. - К.: Видавництво Бліц-інформ, 2002. - 829 с.
12. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” № 996-ХІV від 16.07.99.
13. Інструкція застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та інші нормативні документи №291 від 30.11.99р;

14. Калина А.В. Сучасний економічний аналіз і прогнозування. – ДО.: МАУП, 1998. – 268 с.
15. Ковальчук Н.В. До історії розвитку вітчизняної бухгалтерської звітності // Аграрна наука селу : Збірник наукових праць ПДАТА. – 1999. – Вип.7., т. 2. – С. 188 –191.
16. Ковальчук Н.В. Звітність в світлі концепцій бухгалтерського обліку // Аграрна наука селу : Збірник наукових праць ПДАТА. – 2000. – Вип. 8., Т. 2. – С. 319-321.
17. Ковальчук Н.В. Поняття та класифікація звітності в сучасних дослідженнях // Економіка АПК. – 1999. – № 11. – С. 74-81.
18. Ковальчук Н.В. Управлінський аспект бухгалтерської звітності сільськогосподарських підприємств // Аграрна наука – селу : Збірник наукових праць ПДАТА. – 1998. – Вип.6. – С.182-183.
19. Ковальчук Н.В., Слободян В.Д. Бухгалтерська звітність в системі інформаційного забезпечення // Економіка АПК. – 1998. – № 12. – С. 35–39.
20. Ковальчук Н.В., Слободян В.Д. Фінансова звітність і міжнародні стандарти // Аграрна наука – селу : збірник наукових праць ПДАТА. – Чернівці : Буковина, 1997. – Вип. 3. – С. 196-200.
21. Коробов М.Я. Фінансовий економічний аналіз діяльності підприємства. - К. : Знання, 2000. - 378 с.
22. Крейнина М.Н. Финансовый менеджмент. – М. : Дело и Сервис, 1998. – 304с.
23. Кривоносий Ю.Г. Облік основних господарських операцій. - К.:А.С.К. - 2000. – 504 с.
24. Любушин Н.П. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства. - М. : Юнити, 1999.- 471с.
25. Мец В.О. Економічний аналіз фінансового результату і фінансового стану підприємства. - К. : КНЕУ,1999. -132с.
26. Організація інформаційних систем і технологій обліку в бюджетних установах / М.Р.Лучко, Н.М. Хорунжак. – Тернопіль: Видавець Сародубець

В.О., 2002. – 178 с.

27. Осейко Н.Н. Бухгалтерський облік за допомогою персонального комп'ютера. -К., 2002. – 356 с.

28. Осмоловський В.У, Стражев В.О. Теорія аналізу господарської діяльності. - Мінськ., 2001. – 351 с.

29. Панків Д.А. Бухгалтерський облік і аналіз у закордонних країнах. - Мінськ., 2000. - 413с.

30. Партін Г.О. Бухгалтерський облік : основи теорії і практики. – К.: Тов-во “Знання” 2004р.-245с.

31. Петрик Е. Коментарі до національних нормативів аудита №1 і № 2."Бухгалтерський облік і аудит" № 4, 2003.

32. План рахунків бухгалтерського обліку підприємств, організацій затверджений Міністерством фінансів України №291 від 30.11.99.

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доход», затверджене Міністерством фінансів України від 28.07.2000 р. № 181

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене Міністерством фінансів України від 29.08.2000 р. № 183

35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Баланс", затверджене Наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 № 87 / Бухгалтерский учет: нормативная база. - Харьков. : Фактор, 2001. – 264 с.

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати", затверджене Наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 № 87 / Бухгалтерский учет: нормативная база. – Харьков : Фактор, 2001. – 264 с.

37. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку і твердженні типових форм первинного обліку” №352 від 29.12.95р.;

38. Попович П.Я. Економічний аналіз і аудит на підприємстві. - Т.: Економічна думка, 2002. - 351с.

39. Савицька Г.У Аналіз господарської діяльності підприємства : 5-і изд.- Мінськ: ТОВ “Нове знання”. 2001р. – 688 с.

40. Семенишена Н.В. Звітність в умовах диференціації бухгалтерського обліку // Збірник наукових праць ПДАТА. – 2006. – Вип. 14, Т. 2. – С. 238-240.
41. Семенишена Н.В. Звітність підприємств (ч. 1. Фінансова звітність): навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2007. – 74 с.
42. Семенишена Н.В., Слободян В.Д. Вітчизняна бухгалтерська терміносистема: проблема якості національних стандартів // Облік і фінанси АПК. – 2007. – № 11–12. – С. 204-209.
43. Семенишена Н.В. Річна бухгалтерська (фінансова) звітність підприємств: перспективи розширення інформаційних можливостей // Збірник наукових праць ПДАТУ. – 2007. – Вип.15. – Т.3. – С. 557-570.
44. Сопков.У, Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, контролю й аналізу. - К. : КНЕУ, 2003-260 с.
45. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.
46. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський облік на підприємствах України. - К.:А.С.К., 2001. -784 с.
47. Фінансова діяльність підприємства: Підруч. для студ. вищ. навч. закл./ О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова. — 2-е вид., переробл. і доповн. — К.: Либідь, 2003. — 384 с.
48. Фінансовий менеджмент підприємства: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.В. Краснова, Б.О. Жнякін. — Донецьк: Альфа-прес, 2005. — 207 с
49. Фінансовий менеджмент: Курс лекцій / М.М. Єрмошенко, С.А. Єрохін, О.А. Стороженко, І.О. Плужников, К.С. Горячева; Нац. акад. упр. — К.: НАУ, 2004. — 506 с.
50. Фінансовий менеджмент: Підруч./А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк, Н.Ю. Невмержицька, Я.І. Невмержицький; Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2005. — 535 с.

51. Фінансовий менеджмент: теорія і практика/ Підред. Стояновой Э.С.- 5-і изд. М.: Перспектива 2003р.-657с.
52. Хорунжак Н. М. Аналіз переваг і недоліків системи документування в умовах автоматизованих інформаційних систем обліку / Н. М. Хорунжак // Наукові записки. – 2003. – Вип. 12. – С. 10–12
53. Хорунжак Н. М. Проблеми моделювання інформаційних систем обліку в бюджетних установах / Н. М. Хорунжак // Українська наука: минуле, сучасне майбутнє. – 2003. – Вип. 7. – С. 338–342
54. Хорунжак Н. М. Роль і місце стандартів в аудиторській діяльності / Н. М. Хорунжак, Г. В. Бойко // Развитие учёта и аудита как основы информационно-аналитической системы предприятия : труды Междунар. науч.-практ. конф., 17–18 декаб. 2005 г. – Харьков : НТУ “ХПИ”, 2005. – С. 77–78.
55. Хорунжак Н. М. Сучасний бюджетний механізм та шляхи його удосконалення / Н. М. Хорунжак, І. Д. Бенько, В. С. Коломийчук // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. – 1998. – Вип. 4. – С. 318–322.
56. Хорунжак Н. М. Сучасні підходи до категоріального визначення та організації обліку нематеріальних активів / Н. М. Хорунжак // Регіональна економіка. – 2001. – №2. – С. 67–77
57. Шеремет А.Д., Негашев Э.В. “Методика фінансового аналізу” –М.: ИНФРА, 1999. – 207 с.
58. Шишкін А.К. Облік, аналіз, аудит на підприємстві. - М.: "Юніті", 1996. – 207 с.